

højskoler, 28,000 Kr." Efter det Standpunkt, som jeg altid har indtaget og fremdeles indtager lige overfor Bevillingerne til Folkehøjskolerne, er det ikke min Mening, at disse skulde miste de 28,000 Kr., ingenlunde. Jeg vil derimod foreslaa, at det til fattige Elever opførte Tilskud af 66,000 Kr. sættes op til 100,000 Kr. Der foreligger her i Thinget to Andragender, som berøres i Betænkningen, om; at tvende Folkehøjskoler ere forbigaaede ved Fordelingen af disse 28,000 Kr. Det er vistnok meget besværligt for en Minister at frigjøre sig for alle de Virkninger, som Indberetningerne fra Autoriteterne kunne gjøre paa ham. Efterat Folkehøjskolerne ere stegne til det forbausende Tal, som de nu udgjøre, kan Ministeren ikke personlig have nogen Formening om de enkelte Skolers Indretning, og naar han altsaa skal udele sine Gaver eller sine Tilskud efter Amtsrådernes og Amtsskoleraådernes Indberetninger, kommer han i Virkeligheden til at være sine Underordnedes Tjener og kommer til at bære et just ikke juridisk, men moralsk Ansvar for den Fordeling, som Andre have gjort eller tilraadet ham at gjøre. Naar vi komme til Andragenderne — det fra Galthen og det fra Biby — vil jeg tillade mig at gaa ind paa denne Sag, specielt med Hensyn til den ensidige Maade, hvorpaa der er negtet disse Skoler Delagtighed i dette Tilskud. Men jeg siger her, at Ministeren efter det nugældende Forhold vilde være bedst tjent med, at de 28,000 Kroner ikke gik igjennem ham paa den Maade som nu, og at han ikke derved blev bunden til at følge Indstillingerne fra forskellige Autoriteter. Dersom man henlægger denne Sum til fattige Højskoleelever, kommer den jo alligevel den almindelige Undervisning til Bedste, og dette er jo Meningen. Dersom man forhøjer Tilskudet til fattige Elever med det, der nu kaldes „Tilskud til Folkehøjskoler“, vilse jo mange af disse Elever kunne betale et Par Rigsdaler mere maanedlig. Nu er jo Prisen for Elever ved Folkehøjskolerne, saa vidt mig bekendt, fra 14 til 17 Rd. maanedlig. Det forekommer mig, at en Skole er bedre tjent med at faae al Understøttelse i Forhold til dens Færdvæks, og er det en god Skole, bør man sende saa Mange som mulig derhen eller i alt Fald aabne saa Mange som mulig Udgang til at komme der; men dette berører man meget bedre ved at udele Penge eller Tilskud til Eleverne end til Forstanderne. Jeg henstiller ikke dette, for at det skal komme til Behandling i denne Samling; men jeg henstiller til de ærede Medlemmer af Finantsudvalget, saa vel som til den ærede Minister, hvis der skulde være Noget i denne Tanke, at den da maatte blive overvejet og drøftet til næste Gang. Jeg har den Mening, at det, som vi her votere til Folkehøjskolerne, er til en egentlig folkelig Befæstning — ikke den Befæstning, som man her vil opfaae gennem Krigsministeriet; den Befæstning, jeg arbejder paa, gaar gennem Kultus-

ministeriet. Derfor vil jeg have dette Tilskud forøget, og jeg tror, at man ikke paa nogen bedre Maade kan forøge den høvidenstabelige Dannelse med den folkelige Udvikling, end ved at bruge Sorø Akademis Midler i Folkeoplysningens Tjeneste. Derfor holder jeg mig til dette Punkt. I forrige Samling tillod jeg mig at anke over Sorø Amtmand med Hensyn hertil, fordi han vilde have at vide, hvor Folkehøjskoleerne vilde hen, inden der kunde tilstaaes dem Understøttelse. Der blev svaret mig af den daværende høitagtede Kultusminister, at han havde raadet Bod paa den Ting, men senere har jeg erfaret, at han ikke har raadet Bod derpaa. Jeg skal tillade mig specielt i dette Punkt at slutte mig til Finantsudvalgets Indstilling, at det maa blive paafet, at Amtmændene eller Amtsrådene eller Amtsskoleinspektorerne — hvem det nu er, der har med Uddelingen at gjøre — afholde sig fra forud at undersøge, hvor Eleverne vilde hen. Endvidere tror jeg, at det er en given Ting efter Bevillingerne, at disse Understøttelser eller Tilskud til Elever ved Folkehøjskolerne ikke maa gives til Elever paa de kongelige Seminarier; men desuagtet er det ganske sikkert, at det har været bekendtgjort i Berlingske Tidende fra Amtsrådet for gamle Kjøbenhavns Amt, at det uddelte Understøttelser af denne Konto til Seminarister paa Sonstrup Seminarium. Jeg skal henstille til den ærede Minister; om det ikke er rigtigt, hvad jeg her siger, at Seminarister ikke have Udgang til at faae Understøttelse af denne Konto, og dernæst vil jeg henlede den ærede Ministers Opmærksomhed paa dette Tilfælde med Kjøbenhavns Amtsråd. Saadanne Misbrug — thi jeg anser det nu for Misbrug — kunne let gaa videre. Jeg skal saaledes nævne, at strax efter, at det nævnte Tilfælde med Kjøbenhavns Amtsråd var passeret, indkom der Begjæringer til Kjøbenhavns Magistrat, om den ikke vilde give nogle Kjøbenhavnere Penge til at uddanne sig for paa Sonstrup, men Magistraten svarede korrekt; at disse Understøttelser ikke gjaldt Seminarister. Hertil skal jeg indstrænge mig.

Winther: Der er et Par Punkter, som jeg vilde tillade mig at yttre et Par Ord om, og jeg skal da først berøre en Sag, som nylig blev omtalt af den ærede sidste Taler og ogsaa er bleven omtalt af andre ærede Talere. Den angaar Alt, hvad der griber ind i den frie folkelige Undervisning udover Almueskolen. Efter at det har viist sig, at Folket paa egen Haand har begyndt at gjøre sig store Anstrengelser for at skaffe den yngre Ungdom en bedre Undervisning, bør Staten ikke undlade at fremme disse Bestræbelser. Nu er det jo ganske vist, at der igjennem Sorø Akademis Midler gjøres Noget i denne Retning, men i Forhold til det, som der i det Hele taget er at gjøre, er det, der gjøres, som en Draabe i Havet. Det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgfreds